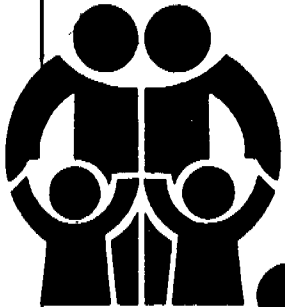
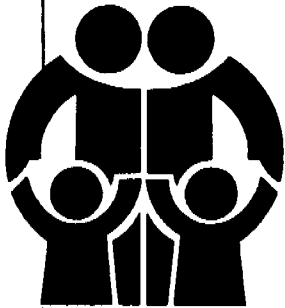

خانواده زمینه ساز شرافت یا انحراف ❁

ولادت و فطرت

در گذشته طرز فکری از سوی برخی از دانشمندان و محققان عرضه شده بود که بر اساس آن قائل بودند بعضی از افراد ذاتاً "جانسی و منحرف بدنیا می آیند. در راس این گروه در قرن اخیر لومبروز و قرار داشت که پزشکی عالی مقام و محقق پرتلاش بود. او در کتاب انسان جنایتکار بصراحت اعتراف کرده است که در سرشت و خمیره بعضی از انسانها جنایت نهفته است و چنین انسانی پس از ولادت و رشد در وضع و موقعیتی قرار میگیرد که نمیتواند خیانت نکند. تحقیقات دانشمندانی دیگر خلاف آن را ثابت کرده است ولی این نکته مورد تأیید همگان قرار گرفته است که برخی از کودکان فاسد و شرور و جانی بار می آیند بدان خاطر که در محیط ناسالمی رشد و پرورش یافته اند. اسلام آئین مقدس ما نیز قائل است هیچ طفلی ذاتاً " فاسد و تبهکار بدنیا نمی آید. بلکه برعکس فطرت او پاک و سالم و بر مبنای سلامت، امانت و صداقت است. ولی اگر کودک در محیط آلوده ای رشد و پرورش یابد شرایط جرم و بزه در وجود او تکوین می یابد و او آلوده و شرور خواهد شد و در این امر خانواده پیش از دیگر مراکز اجتماعی در کودک نقش دارد.

نقش الگویی والدین :

کودک مدل رفتار خود را از نمونه افسردگی انتخاب خواهد کرد که در محیط زندگی او و در دور و بر او بسر میبرند و او در این انتخاب فقط تحت تاثیر تقلید خویش است . عقل و خرد او بمیزان کافی رشد نکرده اند تا او بتواند آنها را مورد سنجش و ارزیابی قرار دهد و بهترین را برگزیند . در ضمن باید گفت تعلیمات و آگاهی های او هم بدرجای نیست که بتواند به گزینش مدرک و معیاری اقدام نماید .

کودکی با چنین وضع عقلانی و یاجنین درجه از آگاهی در برابر نقش های متعدد ، اخلاقی فرهنگی ، اقتصادی ، مهر و عاطفه و رفتار و کردار والدین قرار میگیرد و می خواهد شیوه زندگی خود را از آنان بیاموزد و بر اساس نیک و بد رفتارشان گام بردارد و به پیش رود . طبیعی است که همه آنچه را که کودک میبیند برای او درس و مدل است و والدین از نخستین مدل های مورد تقلید کودک میشوند .

صفات اجتماعی کودک از آنجا کسب میشود و از طریق ملاحظه همبستگی ها ، انس ها ، درگیری های والدین در می یابد که چگونه باشد و این سعادت است و یا در مواردی مرضی است که دامنگیر همه کودکان از خانواده های فقیر و ثروتمند خواهد شد . کانون خانواده از این دید کانون بسیار مجهزی است .

زمینه سازی شرافت

بر این اساس کودک با فطرت پاک و سالم است . زمینه های خدا آشنائی را در اندرون خود

دارد ، با دنیائی از استعدادها و ذخایر پای به عرصه وجود میگذارد . تنها والدین او هستند که به کندن معادن و یا نبش قبر استعدادش می پردازند . مواد خام را از درون وجود او بیرون کشیده و آن را پرورده میسازند .

خانواده درس آموز بسیاری از ملکات و فضایل و موجد بسیاری از عادات و رفتارهای ارزنده است ، جریان رشد و سیر ارتقائی کودک را تسهیل میکند و موجبات سازندگی طفل را از هر حیث فراهم می آورد . اگر بنا ست جوانمردی و عدالت منطق و نوع دوستی را در کودکان پدید آورده و رشد دهیم ناگزیر باید به سراغ خانواده ، آنهم در دوران شیرخوارگی و خردسالی کودک برویم . از نظرها اگر محیط رشد و پرورش کودک سالم باشد برای جامعه این امیدواری وجود دارد که عضوی سالم را برای حیات آینده خود منتظر باشند .

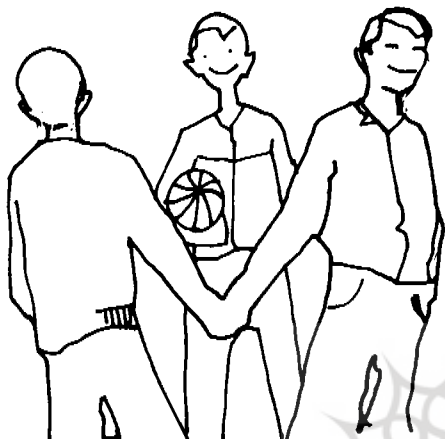
زمینه سازی جرم :

با این حساب خانواده میتواند زمینه ساز جرم و بزهکاری کودکان باشد . امروزه دانشمندان محققى چون کوهن معتقدند توسعه روزافزون جرم و بزهکاری کودکان باشد . امروزه دانشمندان محققى چون کوهن معتقدند توسعه روزافزون جرم و بزهکاری نوجوانان در امریکا نتیجه تحولی است که در خانواده امریکائی پدید آمده است و جرم شناسان از عوامل اجتماعی جرم محیط خانواده را مهم ذکر میکنند اگر چه مدرسه ، کوچه خیابان ، سینما و نظایر آن هم در جرم سازی نقشی مهم و فوق العاده دارند . این رمز بدان خاطر است که تماس و ارتباط محیطی کودک با

انحراف مباحثی را به تفصیل عرضه خواهیم داشت ولی در این قسمت فقط بذكر کلیاتی از عوامل موثر در سلامت یا نابهنجاری آنها بحث بمان خواهیم آورد .

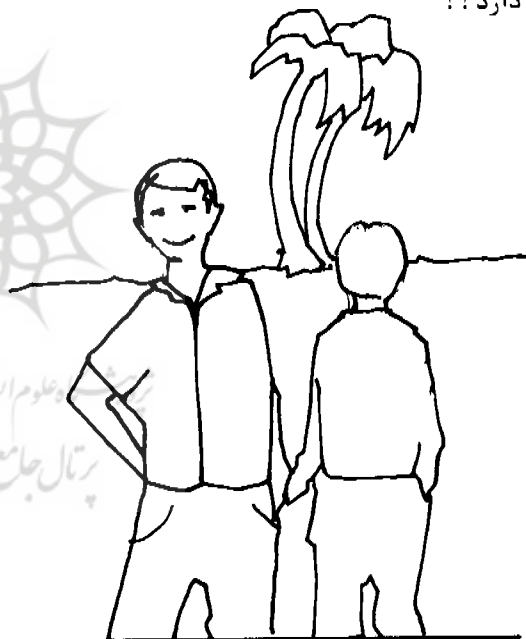
۱- از هم گسستگی خانواده

تحقیقات درباره کودکان ونوجوانان بزهکار نشان میدهد که غالب آنان از خانواده‌های منلاشی و از هم گسته بوده‌اند . تلاشی و از هم گسستگی پیوند خانواده بر اساس آمار در مناطق مختلف جهان ۳۰ تا ۸۰ درصد مجرمیت های اطفال را سبب شده است . تحقیقات دیگر نشان داده است بسیاری از آنها که در سنین جوانی و حتی میانسالی مرتکب لغزش و انحراف شده اند از کسانی بوده‌اند که در دوران کودکی بخشی از عمر خود را در خانواده‌های از هم گسته گذرانده‌اند .

آری بر اساس پژوهشها ، بهنگامی که خانواده از هم بپاشد استعداد جرم در افراد پدید آمده و ملکات و فضائل بر باد خواهند رفت و یازمانی که خانواده در شرف زوال و ویرانی باشد تکلیف کودک و آینده او تقریباً " ازهمین هنگام معلوم خواهد شد .

خانواده بیش از دیگر محیط‌ها و نقش آن در تکوین شخصیت طفل و شکل دادن رفتار از دیگر موارد زیادتر است . و یا اثر آن را در انحراف کودکان ونوجوانان انکار کند . البته نوع جرائم اطفال و نوجوانان از جرائم بزرگسالان مستقل و جداست ولی آنچه را که اطفال از بزرگسالان و مجرمان می‌بینند برای آنها درسی است و خانواده ناسامان خود زمینه ساز جرم و انحراف است و اگر کودکی در چنین خانواده امروز سراز جرم در نیاورد نباید بدان خرسند و شادمان بود که او تا پایان عمر فرصت ارتکاب جرم را دارد !!

عوامل موثر در زمینه سازی‌ها

در زمینه سازی شرافت یا انحراف کودکان عوامل بسیاری دخالت دارند که ذکر همه آنها در این فصل امکان پذیر نیست . مادر طی فصول دیگر این موضوع از تاثیر خانواده در زمینه جرم و

۲- قصورها و تقصیرها :

تحقیقات کولی جامعه شناس معروف غربی نشان داده است که ۲۴٪ از بزهکاری های کودکان ثمره تربیت غلط و بسیار خشن و یا بسیار ملایم والدین است و این مسئله ای است که ممکن است

والدین نسبت به آن آگاه نبوده و با اتخاذ چنان شیوه ای تصور کنند دارند به کودک خدمت میکنند اکثر محرومیت ها در اثر قصور خانواده به وجود می آید ولی این سخن بدان معنی نیست که پدران و مادران مقصر نیستند .

گاهی آنان مقصرد از آن بابت که کودکان را قربانی هوسمندی ها ، غرورها ، خودخواهی ها و لجبازی های خود میخواهند و تنها برای اینکه خواسته و ادعای آنان درست درآید تن بهر عمل مفسده آموزی میدهند . غفلت و جهالت والدین یک مسئله است و تقصیر و کوتاه آمدن عمدی آن مسئله ای دیگر . اگر در مورد اول عفو و گذشت خدائی را منتظر باشیم برای مورد دوم دلیل امیدی روشن نخواهیم داشت .

بهر حال بسیاری از کودکان بعلت تصورها جاهل ها ، غفلت ها و تقصیرهای خانواده خود دچار سقوط و انحراف میشوند . با اینکه میتوانند افراد سالم و شریف باشند کسانی خواهند شد کژخو ، مجامله کار ، فاسد و تبهکار . سرکش و بی بند و بار ، بدون پایبندی به ضوابط و مقررات جامعه و در کل مزاحم مردم .

۳- تدابیر تربیتی :

در مواردی لغزش و انحراف کودکان و مخصوصاً "نوجوانان و نوبالغان مربوط به نوع انضباط ، شیوه تربیت و تدابیری است که

والدین در راه سازندگی و تربیت فرزندان آن را به کار میبرند . اعمال خشونت ها ، فرار و ولگردی ها ، تن دادن به مفاسد و آلودگی ها خرابکاری ها و شرارت های کودکان و نوجوانان تا حدود زیادی مربوط است به نوع تدابیری که والدین کودک در محیط خانواده اعمال مینمایند

زمینه‌های اجتماعی و جریاناتی که ریشه در جمع و رابطه دارد رنج می‌برند. این امرمخصوصاً زمانی صادق تر است که کودک در سالهای اولیه تجارب و حیات خود در خانواده باشد و از روابط نادرست و حتی بدآموز متاثر گردد، حتی روابط همسری والدین که بعداً "در این رابطه بیشتر بحث خواهیم کرد."

۵- فساد و آلودگی والدین:

در همه جای جهان مردان و زنانی داریم که از راههای ناشرافر فتمندانه و انحراف آلوده به زندگی، و بهتر بگوئیم به ادای زندگی سرگرمند. پدران و مادرانی داریم که دزدند، جانی اند

در خانواده ای که پدران و مادران از وظیفه تربیتی خودشان خالی کرده‌اند در محیطی که درگیری با کودک و نزاع و شرمنده کردن او بعنوان امری عادی وجود دارد، در محیطی که بجای مهر قهر است و بجای محبت متعادل و متوازن کمبود محبت و با عدم تعادل و توازن است چه انتظاری از کودک میتوان داشت.

این خطاست که والدین تقصیر بزهکاری یا دشواری رفتار فرزندان خود را تنها به حساب شرارت شان گذارده و یا دیگران را در این رابطه مقصر بدانند، بنظر ما ضروری است بیش از هر کس خود را به محاکمه بکشند و سوء رفتار و یا بی برنامه‌گی خود را در تربیت کودک عاملی موثر ذکر نمایند. آری از نظر ما محیط خانواده میتواند بهترین و یا بدترین محیط باشد هم زمینه ساز رشد باشد و هم عامل انحطاط.

۴- نوع روابط خانواده :

نوع روابط پدران و مادران با یکدیگر و طرز برخورد و موضعگیری‌ها در قبال کودک خود میتواند از عوامل لغزش و سقوط بحساب آید. تحقیقات روانپزشکان در باره روحیات و رفتار افراد نامتعادل و نابهنجار نشان داده است که اغلب خشونت‌ها، عصبیت‌ها، تند مزاجی‌ها و حتی اختلالات و ابتلاآت روانی کودکان و نوجوانان بعلت وجود خانواده ناسامان آنها بوده است.

عالمی اظهار داشته است اغلب منحرفان و لغزشکاران بجای اینکه پسیکوپات باشند، سوسوپات هستند، بعبارت دیگر بجای اینکه از بیماریها و اختلالات روانی رنج ببرند از

که از والدین فاسد و آلوده بار آمده‌اند سر از فساد در آورده‌اند. اصولاً " هر طفل آئینه محیط خانوادگی خویش است. اگر الگوی آنها افرادی سالم باشند کودک آنچنان است و اگر فاسد باشند طفل بر همان اساس پرورده خواهد شد. داستان فساد و معصیت والدین، تقلب و دروغ آنان، امری نیست که بسادگی قابل گذشت باشد.

۶- اثر اعضای خانواده :

ما تا حال بحث در خانواده داشته و در آنان از پدر و مادر سخن گفته‌ایم، از والدین فاسد و فاقد اخلاق اسلامی بحث کرده‌ایم. ولی از این امر غافل نیستیم که در زمینه‌سازی شرافت یا انحراف کودکان دیگر اعضای خانواده نیز مؤثرند مثل برادر و خواهر ارشد، پدر بزرگ و مادربزرگ، عم و عمه و دایی و خاله، مستخدم و نوکر و کلفت و راننده و اصلاً هرکسی که در محیط خانواده زندگی میکند و با کودک مأنوس و در مباشرت است.

در مواردی ضرر و صدمه روحی وارده بر کودک از سوی اینان است که والدین کاملاً " از آن بیخبر و غافلند. نقش سازندگی و ویرانی بنای اخلاقی کودک توسط اطرافیان و در مواردی جبر فکری و روانی کودک به همانندی آنان امری نیست که از نظر ها دور و غافل بماند. بخصوص که از سالهای اول زندگی کودک روابط بیشماری بین کودک با برادران و خواهران برقرار میشود و در هم می آمیزد و ویژگی اخلاقی و مشی معینی را سبب می شود.

معتادند، دچار آلودگی های غریزی‌اند، خود فساد میکنند و حتی برخی از آنان فرزندان خود را به فساد می کشانند، ما از این خانواده چه انتظاری میتوانیم داشته باشیم، آیا منتظریم که آنان فرزندانی چون گل و عطر و میوه به جامعه تحویل دهند؟ آیا انتظار داریم که آنان زمینه‌های سالم و استواری برای کودکان پدید آورند و فرزندانی درست و ارزنده بیوروانند؟

آری، اگر محیط تربیت محیطی ناسالم و جنائی باشد، اگر در خانواده‌ای رفتاری ضد اجتماعی وجود داشته باشد انتظار داشتن نسلی سالم و پرورده انتظاری بیهوده است. تحقیقات پژوهشگران ایتالیائی نشان داده است: افرادی

